

Llei d'estrangeria

Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a espanya i la seva integració social.

Sumari

- 1. A qui s'adreça la Llei 3
- 2. Drets i llibertats de les persones estrangeres 4
- 3. Reagrupament familiar 6
- 4. Garanties jurídiques 7
- 5. Mesures antidiscriminatòries 8
- 6. Entrada i sortida del territori espanyol 9
- 7. Autoritzacions d'estada i residència 10
- 8. Autoritzacions de treball 13
- 9. Infraccions i sancions 15
- 10. Expulsió del territori espanyol 19
- 11. Víctimes de tràfic 20

Amb el suport de:

Redacció: Ambdrets
Revisió Lectura Fácil: Laia Vidal (Associació Lectura Fácil)
Disseny i Maquetació: @joanna.canas.verdes

Què és aquest document?

Aquest document és la versió en Lectura Fàcil de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.

1. A qui s'adreça la Llei

Aquesta Llei considera estrangeres aquelles persones que no tenen la nacionalitat espanyola.

És a dir, que són persones migrants al nostre país.

A les persones amb nacionalitat d'algun país de la Unió Europea se'ls aplica el Reial decret 240/2007, menys en aquells casos que la Llei orgànica 4/2000 els afavoreixi.

La Llei busca protegir i assegurar els drets de les persones estrangeres que viuen a Espanya, i fomentar-ne la integració en la societat.

2. Drets i llibertats de les persones estrangers

Les persones migrants tenen els drets i les llibertats que es reconeixen a la Constitució espanyola, en igualtat amb les persones espanyoles.

Per això tens dret a:

- Circular lliurement pel país i decidir on vols viure.
- Empadronar-te, registrar-te a l'ajuntament, en el municipi en què vius.
- Reunir-te i manifestar-te.
- Afiliar-te a un sindicat o associar-te a una organització professional.
- Fer vaga.

- Rebre:
 - Assistència sanitària.
 - Serveis i prestacions socials bàsics.
 - Prestacions de la Seguretat Social i dels serveis socials.
 - Ajudes a l'habitatge.

Si ets una persona estrangera menor de 16 anys, també tens dret a:

- Rebre educació bàsica, gratuïta i obligatòria.

Si ets una persona estrangera major de 16 anys, també tens dret a:

- Rebre educació postobligatòria.
- Obtenir el títol acadèmic.
- Accedir al sistema de beques i ajudes.

Si ets una persona resident amb autorització de treball, tens dret a:

- Treballar, per compte propi o per compte d'altri.
- Formar part del sistema de la Seguretat Social.

3. Reagrupament familiar

Si resideixes a Espanya, tens dret a viure en família i a la intimitat familiar.

Per això, pots reagrupar¹:

- L'espòs o l'esposa (sense separació legal).

Les parelles amb relacions semblants al matrimoni si compleixen certs requisits.

- Els fills i filles menors d'edat o amb discapacitat.
- Els i les ascendents (pares i mares o avis i àvies) que tinguin més de 65 anys i que depenguin econòmicament de tu.

Per poder unificar la família, has de tenir:

- L'autorització de residència renovada.
- Un habitatge adequat.
- Mitjans econòmics suficients per mantenir la família.

Per sol·licitar el reagrupament familiar, el o la resident ha de demanar una autorització de residència per reagrupament familiar d'aquells familiars que vulgui reagrupar.

Pot demanar-la al mateix temps que la renovació de la seva autorització de residència.

Un cop reagrupats, els i les cònjuges, i fills i filles poden obtenir autoritzacions de residència independents si:

- Són víctimes de violència de gènere.
- Arriben a la majoria d'edat.

Els i les familiars reagrupades poden treballar sense tràmits addicionals quan arribin a l'edat legal per treballar.

¹ Reagrupar: unir/ajuntar la família que estava separada.

4. Garanties jurídiques

Totes les persones estrangeres tenen dret a un sistema judicial just i efectiu.

Tens dret a:

- Assistència jurídica gratuïta en tots els procediments, igual que els ciutadans i les ciutadanes espanyoles.
- Assessorament legal.
- A un o una intèrpret, si no entens l'idioma, en procediments que puguin portar l'expulsió o la denegació d'entrada.

En els casos de recursos contra denegacions d'entrada o expulsions, també tens dret a fer una sol·licitud formal per accedir a l'assistència jurídica gratuïta, tant si ets a Espanya com si ets a l'estranger.

5. Mesures antidiscriminatòries

És discriminació qualsevol acció que crea diferències o exclou les persones estrangeres per la raça, el color, l'origen, la religió o l'ètnia.

Aquestes accions poden limitar els teus drets humans i les llibertats en àmbits com la política, l'economia, la societat i la cultura.

Les discriminacions es poden denunciar als jutjats.

La Llei reconeix com a discriminació:

- Si un funcionari públic et tracta de forma desfavorable, inferior o exclouent per la teva raça, religió o origen.
- Si t'imposen condicions més exigents o més dificultats per accedir a béns o serveis.
Per exemple, per llogar un pis o anar al metge.
- Si et neguen treballar, tenir un habitatge, l'educació o accedir als serveis socials.
- Si t'impedeixen fer una activitat econòmica.
- Si t'apliquen criteris que et perjudiquen a la feina.

6. Entrada i sortida del territori espanyol

Tota persona estrangera ha de:

- Entrar a Espanya a través de llocs autoritzats (aeroports, ports, carreteres, etc.).
- Portar un passaport o document vàlid.
- No estar sota prohibicions d'entrada.
- Presentar documents que justifiquin perquè vols viure a Espanya, i on i com viurà.
- Demostrar que tens prou recursos per viure a Espanya.

Les persones que sol·liciten asil no han de complir amb els requisits d'entrada habituals.

En general, es necessita un visat per entrar a Espanya².

Les persones estrangeres han de tenir un visat vàlid, que pot ser:

- Visat de trànsit: permet passar per Espanya sense quedar-s'hi.
- Visat de curta estada: permet estades de fins a 3 mesos en un període de 6 mesos.

² Un visat és un document que autoritza l'entrada a Espanya per un període de temps.

- Visat de residència: permet residir-hi sense treballar-hi.
- Visat de treball: permet treballar-hi i residir-hi durant un període limitat.
- Visat d'estudis: permet estudiar-hi o fer-hi pràctiques.

- Els visats s'han de demanar a les ambaixades o consolats espanyols.
- Si et concedeixen un visat, pots entrar i estar a Espanya només amb les condicions del visat que t'han concedit.

És a dir, si tens un visat de curta estada, no hi pots viure per sempre.

- Si et deneguen el visat, t'han de dir el perquè. També t'han d'explicar com presentar un recurs.

7. Autoritzacions d'estada i residència

A Espanya, els estrangers poden quedar-s'hi en 2 situacions: estada o residència.

1. L'estada: quan ets a Espanya durant menys de 90 dies. Si vol quedar-t'hi més temps, has de demanar una pròrroga o una autorització de residència.

Si has entrat amb un visat, pots prorrogar l'estada, però no més de 3 mesos.

En casos excepcionals, sense visat pots quedar-t'hi més de 3 mesos.

2. La residència: quan tens permís per viure a Espanya.

Hi ha dues categories:

- Residència temporal: entre 90 dies i fins a 5 anys. Es pot renovar.

Es concedeix si tens mitjans econòmics suficients.

També es poden concedir permisos per raons humanitàries o de col·laboració amb la justícia.

Has de notificar qualsevol canvi en la teva nacionalitat o en el teu domicili.

- Residència de llarga durada: permet residir i treballar indefinidament en les mateixes condicions que els espanyols i les espanyoles.

S'obté després de 5 anys de residència temporal continuada.

Poden demanar-la també les persones residents a Europa que tenen la targeta blava i les persones amb protecció internacional. Per renovar el permís de residència, es valora el teu esforç per integrar-te.

Hi ha casos concrets amb altres criteris per obtenir la residència:

- Les dones víctimes de violència de gènere o sexual, independentment de la seva situació administrativa, tenen dret a la protecció segons les lleis espanyoles.

Si denuncien violència i es descobreix que estan en situació irregular, no se les sancionarà ni se les expulsarà. Se'ls concedirà una autorització de residència i treball per circumstàncies excepcionals si se'ls ha concedit una ordre de protecció.

Si no es pot demostrar la violència, es reprendran les sancions administratives.

- Les persones estrangeres que venen per estudiar se'ls concedirà una autorització d'estada.

Poden residir temporalment a Espanya per fer activitats no laborals: estudiar, fer investigacions, participar en programes d'intercanvi, fer pràctiques o treballar com a voluntàries.

L'autorització durarà el temps que correspongui a l'activitat que fan.

Es pot demanar una pròrroga si es continuen complint els requisits.

A més, poden obtenir permís per treballar, si no interfereix amb els seus estudis o les seves activitats.

- Els menors i les menors d'edat no acompanyades rebran atenció immediata, i s'analitzarà la seva edat. Si es determina que és menor, tindrà protecció dels serveis corresponents.

A més, s'analitzaran les seves circumstàncies familiars abans de decidir sobre la repatriació o permanència a Espanya.

- Els menors i les menors tutelades podran obtenir autorització de residència.

Se'ls pot retornar al país d'origen si és pel seu interès. Les autoritzacions de residència es renovaran tenint en compte la seva integració i formació.

8. Autoritzacions de treball

Per treballar a Espanya es necessita una autorització de treball. Aquesta autorització te la donaran al mateix temps que la residència.

Per poder treballar, t'has de registrar a la Seguretat Social.

I si per treballar es necessita una titulació,

has de tenir el títol homologat.

I si cal, inscriure't en una organització professional per defensar l'exercici de la teva professió col·lectivament: col·legiar-te.

Tipus d'autoritzacions de treball:

- Treballar per compte propi: et permet treballar per tu mateix o tu mateixa. Podràs treballar a la comunitat autònoma i al sector on l'has sol·licitat.

Per aconseguir-ho cal:

- Complir els requisits.
- Tenir diners per fer una inversió inicial.

- Crear llocs de feina, si és possible.
- Treballar per compte d'altri: t'ho concediran si no hi ha atur en el sector laboral. Qui et contracti, ha de presentar un contracte. Si te'l concedeixen, l'autorització s'activarà quan tinguis un visat i et registris a la Seguretat Social.

La primera autorització només serveix per a un territori i una feina concrets, però es pot ampliar a partir de la renovació següent.

No es té en compte l'atur del sector on vols treballar si:

- El contracte és per als teus familiars (cònjuges, fills i filles)

o persones amb lligams familiars

amb ciutadans espanyols o de la UE.

- Renoves una autorització de treball.

- Ets un treballador o una treballadora essencial

per al muntatge d'equips.

- Estàs en situació de refugiat o refugiada, o apàtrida

durant l'any després de perdre aquesta condició.

- Tens a càrrec familiars de nacionalitat espanyola, fills o filles i pares o mares.

- Vas néixer a Espanya o ets fill o filla

o net o neta d'espanyols.

- Ets menor d'edat tutelat amb autorització per treballar.

- Ets víctima de violència de gènere o tràfic.

- Ets treballador o treballadora temporal que ha tornat al seu país.

- Ets una persona exdirectiva, professional altament qualificat o artista reconegut.

9. Infraccions i sancions

Si incompleixes algun dels punts d'aquesta Llei, et poden sancionar.

Hi ha diferents tipus de sancions segons la gravetat.

Infraccions lleus:

- No comunicar els canvis de nacionalitat, estat civil, domicili o altres canvis rellevants a les autoritats espanyoles.
 - Trigar fins a 3 mesos a sol·licitar la renovació de les autoritzacions quan ja han caducat.
 - Treballar sense autorització de treball, encara que es tingui permís de residència temporal.
 - Treballar en un lloc, sector o àrea geogràfica que no està inclòs en l'autorització de residència i treball.
 - Contractar treballadors o treballadores que no tenen autorització per treballar en aquella ocupació o zona geogràfica.
- En aquests casos es comet una infracció per cada treballador o treballadora en aquesta situació.

Infraccions greus:

- Estar en situació irregular per no tenir o renovar la residència.
- Treballar a Espanya sense autorització de treball ni residència vàlida.
- Amagar o falsejar informació important (nacionalitat, estat civil, domicili) a les autoritats, o fer declaracions falses per empadronar-se.
- No complir mesures de seguretat pública, com ara presentar-se o mantenir-se allunyat de certs llocs.
- Cometre una tercera infracció lleu dins d'un any després de ser sancionat per unes altres dues infraccions lleus.
- Participar en activitats que alterin l'ordre públic com, per exemple, baralles o amenaces en públic o soroll excessiu.
- Sortir d'Espanya per llocs no autoritzats o sense els documents exigits.
- No donar d'alta el treballador o treballadora estrangera a la Seguretat Social o no registrar el contracte segons les condicions acordades quan té permís per començar a treballar.

- Casar-se, simular una relació afectiva o ser representant legal d'un o d'una menor per obtenir un permís de residència o per diners.
- Ajudar una persona estrangera a quedar-se de manera irregular a Espanya després que el seu visat hagi caducat, especialment si la va convidar el mateix infractor.
- Permetre la inscripció d'una persona estrangera en el padró municipal quan aquesta no resideix en el domicili indicat.

Infraccions molt greus:

- Participar en activitats que amenacin la seguretat nacional o afectin les relacions d'Espanya amb altres països.
- Promoure o facilitar la immigració il·legal per guanyar diners.
- Discriminar persones per motius racials, ètnics, nacionals o religiosos.
- Contractar treballadors o treballadores estrangeres sense tenir l'autorització de residència i treball, En aquests casos, es comet una infracció per cada treballador o treballadora en aquesta situació.

- Fer veure que contractes persones estrangeres per obtenir beneficis o drets.
- Cometre una tercera infracció greu dins d'un any després de ser sancionat per unes altres dues infraccions greus de la mateixa naturalesa.

Són infraccions molt greus, també, les relacionades amb el transport de persones estrangeres cap a Espanya:

- No complir amb les obligacions establertes per als transportistes en la normativa.
- Transportar persones estrangeres sense verificar que tenen la documentació correcta i vigent (passaport, visat, etc.).
- No fer-se càrrec de les persones que no poden entrar a Espanya per falta de documentació. Inclou els costos de manteniment i transport de retorn al país d'origen o a un país on puguin ser admeses.

No es considera infracció si el transportista porta una persona fins a la frontera espanyola i aquesta sol·licita protecció internacional i és admesa a tràmit.

Les infraccions són sancionades amb multes de:

- Fins a 500 € per infraccions lleus.
- De 501 a 10.000 € per infraccions greus.
- De 10.001 a 100.000 € per infraccions molt greus.

10. Expulsió del territori espanyol

Les infraccions molt greus o algunes greus poden portar a l'expulsió d'Espanya en lloc d'una multa.

En aquests casos, se seguirà un procés administratiu: es prendran les mesures proporcionals i aquestes no poden ser més restrictives de la mesura que es pretén imposar.

També pot ser causa d'expulsió una condemna per delictes greus fora o dins d'Espanya, sempre que els antecedents no s'hagin cancel·lat. L'expulsió suposa perdre qualsevol autorització de residència. Però hi ha excepcions si la persona expulsada té vincles a Espanya:

- Residents de llarga durada.
- Persones que han nascut al país.
- Espanyols o espanyoles d'origen que hagin perdut la nacionalitat espanyola.
- Persones que cobren una incapacitat permanent o prestacions d'atur o socials.

No et poden expulsar si:

- Ets sol·licitant de protecció internacional.
- Tens en un embaràs de risc.

En determinats casos, si est resident de llarga durada o tens protecció internacional d'un altre Estat de la UE, Espanya ha de consultar les autoritats d'aquest Estat abans d'expulsar-te.

Si t'expulsen, no pots tornar a entrar a Espanya durant 5 anys.

11. Víctimes de tràfic

Les autoritats han d'identificar aquestes víctimes. Si hi ha indicis raonables que ets víctima de tràfic, et donaran un període de recuperació de 90 dies. Durant aquest temps, pots decidir si vols col·laborar en la investigació del delictes sense que et sancionin ni t'expulsin.

També et permetran una estada temporal, i protecció per a tu, els teus o persones a càrrec. Si després d'aquest període decideixes col·laborar, pots obtenir:

- Una autorització de residència i treball per raons excepcionals.
- Ajuda per tornar al teu país de manera segura.

En casos especials, si col·laborar amb la investigació pot posar en perill familiars o persones properes, us han de protegir.

